

06 februarie 2015

DJS nr. 15

AVIZ

la proiectul de lege pentru denunțarea Acordului
de asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și
Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de
altă parte

(nr. 386 din 29.12.2014)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege cu privire la denunțarea Acordului de asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și expune următoarele.

1. Procedurile naționale privind denunțarea Acordului urmează a fi desfășurate în conformitate cu prevederile art.24-26 ale Legii nr. 595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 24 alin.(2) al Legii nr.595/1999, *propunerile cu privire la denunțarea tratatelor internaționale sînt pregătite de către organul responsabil pentru încheierea tratatului, de comun acord cu ministerele și departamentele de atribuțiile cărora ține obiectul tratatului, și sînt prezentate autorităților menționate la alin.(1) lit.a) și b) al art.24 din Lege prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova.*

Totodată, la înaintarea proiectului spre examinare în Parlament, potrivit dispozițiilor art.24 alin.(3) al Legii nr.595/1999, *propunerile cu privire la denunțarea tratatului internațional conțin: argumentarea oportunității denunțării acestuia, aprecierea eventualelor consecințe politice, financiar-economice sau de altă natură ale denunțării tratatului, precum și copia textului tratatului.*

Deciziile cu privire la denunțarea tratatului internațional, în temeiul prevederilor alin.(4) al art.24 din Legea nr.595/1999 se adoptă de către autoritatea care a luat decizia cu privire la consimțământul Republicii Moldova de a fi legată prin tratatul în cauză. În acest sens, amintim că, Acordul de asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte a fost ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.112 din 02.07.2014. Astfel, denunțarea respectivului Acord ține de competența Parlamentului.

Examinînd proiectul de lege prin prisma normelor sus- invocate, constatăm că, nu au fost respectate cerințele legale privind inițierea procedurii de denunțare a tratatului internațional și de prezentare a acestuia spre examinare Parlamentului.

La fel, este de menționat că Nota informativă la proiectul de lege nu conține aprecierea eventualelor consecințe politice, financiar-economice sau de altă natură ale denunțării Acordului respectiv.

În acest context, este de menționat faptul că Acordul se aplică parțial, pînă la intrarea sa în vigoare, cu titlu provizoriu, în conformitate cu prevederile art.464 din Acord, pînă la finalizarea procedurilor necesare pentru încheierea sa. În conformitate cu prevederile art.3 din proiectul de decizie a Consiliului privind semnarea în numele Uniunii Europene și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului de asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acesteia, pe de o parte și Republica Moldova, pe de altă parte, o mare parte a Acordului se aplică provizoriu de la 1 septembrie 2014.

În acest context, necesită a se ține cont de principiul dreptului internațional „pacta sunt servanda”, principiu statuat de art.26 din Convenția cu privire la dreptul tratatelor, art.8 din Constituție, precum și de art.19 din Legea nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, neglijarea căruia ar aduce prejudicii credibilității Republicii Moldova ca partener în raporturile instituite prin tratatele internaționale și ar întârzia sau chiar frâna dezvoltarea relațiilor interstatale și interguvernamentale ale țării.

Poziția șefului statului în cadrul politicii externe este întemeiată pe dispozițiile art.77 alin.(2) al Constituției, în conformitate cu care „Președintele Republicii Moldova **reprezintă statul** și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării”. În acest context, Președintele Republicii Moldova este abilitat expres cu împuterniciri să poarte tratative, să negocieze și să **încheie tratate internaționale în numele Republicii Moldova** prin prevederile art. 86 alin. (1) din Constituție, fapt reconfirmat și în Legea cu privire la tratatele internaționale ale Republicii Moldova. Astfel, normele constituționale invocate rezervă dreptul Președintelui Republicii Moldova de a încheia tratatele „în numele Republicii Moldova”.

Astfel, reieșind din prevederile art.86 alin. (1) din Constituție în corelație cu dispozițiile art.24 din Legea nr.595/1999 și pct.9 al Hotărîrii Guvernului nr.120/2001, sesizăm că propunerea cu privire la denunțarea Acordului de Asociere **urmează să fie înaintată Parlamentului de către Președintele Republicii Moldova.**

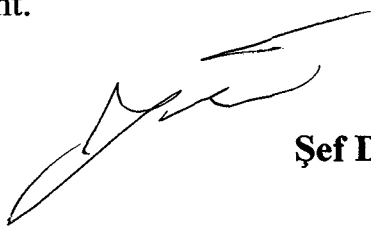
Reieșind din cele expuse, prin prisma normelor art.77 alin.(2), art.86 alin.(1) din Constituție, art.24 din Legea nr.595/1999 și pct.9 al Hotărîrii Guvernului nr.120/2001, constatăm faptul că dreptul de inițiativă legislativă în acest domeniu nu poate aparține deputaților. Astfel, proiectul de lege urmează a fi restituit autorilor ca fiind înaintat cu încălcarea prevederilor constituționale și legale, fără a continua procedura legislativă în Plenul Parlamentului.

2. Cu referire la neconstituționalitatea unor prevederi ale Acordului de Asociere și subminarea unor principii de suveranitate și independență a statului, la fel ca și principiilor de suveranitate națională a poporului, menționăm că Curtea Constituțională, prin Hotărîrea nr.24 din 09.10.2014 a recunoscut prevederile Acordului de Asociere și ale Legii nr.112/2014 pentru ratificarea Acordului respectiv drept constituționale. În sensul Declarației de independență și art.1 din Constituție, orientarea spre spațiul valoric democratic european este un element definitoriu al identității constituționale a Republicii Moldova.

Nu subzistă nici un fel de îndoială asupra faptului că, dialogul politic dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, inclusiv în cadrul rundelor de negocieri privind Acordul de Asociere, a decurs cu respectarea principiilor ce definesc suveranitatea națională.

Avansarea relațiilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, nu poate constitui un caz de limitare a personalității juridice internaționale a Republicii Moldova, ci, dimpotrivă, de confirmare a existenței, prin exercitarea atributelor sale de suveranitate, Republica Moldova având calitatea de subiect de drept internațional. Factorul conlucrării Republicii Moldova în cadrul acestui Acord cu statele membre ale Uniunii Europene nu modifică regimul politic din țară, nu restrânge dreptul poporului la expresie, la luarea deciziilor politice prin alegeri libere etc, ci din contra, apropierea Republicii Moldova de modelul european de integrare dezvoltă capacitățile externe și interdependente ale suveranității naționale, în sensul întăririi capacității de a reglementa chestiuni economico-politice de o manieră mai eficientă.

Reieșind din cele menționate, reiterăm faptul că la înaintarea proiectului spre examinare în Parlament nu au fost respectate prevederile normelor constituționale și legale, motiv pentru care proiectului de act legislativ urmează a fi restituit autorilor sau respins de Parlament.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală juridică